

Nestkastcontroles in de Velsense parken

Gebruik in zomer én winter

In 2023 werden meer dan 200 nestkasten in de Velsense parken gevolgd en een aanzienlijk deel van de daarin broedende mezen was of werd geringd. De nestkasten bieden, naast broedgelegenheid, ook een mogelijkheid tot het verzamelen van gegevens over legselgrootte, overleving en verspreiding. Door monitoring en ringwerk en door ook in de winter de kasten te controleren op slapers, is veel data verzameld.

■ Fred Hopman

Velserbeek

Gedurende het broedseizoen 2023 was ruim driekwart van de kasten bezet; 17 kasten door Koolmezen en 12 door Pimpelmezen. Er werden 57 Koolmezen geringd en 26 Pimpelmezen. De gemiddelde legselgrootte van Koolmezen was 5,7 jongen per nest en mini-

maal 100 jongen zijn uitgevlogen. De legselgrootte van Pimpelmezen was gemiddeld 10, hetgeen waarschijnlijk minstens 120 uitgevlogen Pimpelmezen opleverde. In 9 kasten is gebroed maar heeft de betreffende vogel zich aan de telling onttrokken. En in 12 kasten bleef het leeg.

Overzicht buitenplaatsen. Bron: brochure Gemeente Velsen

FRED controleert in Velserbeek nestkasten op slapers. Foto: Jelle van der Helm

Schoonenberg en Hoogergeest

In Schoonenberg en Hoogergeest hangen in totaal 40 nestkasten. Het bezettingspercentage was 57,5%. Het gemiddeld aantal jongen bij de Koolmees was 8,3. Bij de Pimpelmees was dit 9,3. Wat opviel was dat een flink aantal vogels nog op eieren zaten, terwijl een andere grote groep al redelijk grote jongen had en er al de nodige nesten waren uitgevlogen.

In voorgaande jaren was dit verschil minder uitgesproken. De tien kasten op Camping Schoonenberg bleken allemaal bezet te zijn geweest. Bij zes kasten was sprake van succesvol uitvliegen, maar kon de soort niet meer achterhaald worden. Bij vier kasten was er sprake van een tweede legsel van Koolmees en de twee andere legsels waren uitgevlogen met achterlating van enkele eieren en dode jongen.

Beekestijn

Op Beekestijn waren 39 nestkasten beschikbaar. Het bezettingspercentage bedroeg 58,9% (10 paar Kool- en 9 paar Pimpelmees). Er was marterpredatie op twee kasten en dertien bleven leeg. De bosuilenkast, die eerder dienst deed als roestplaats voor een Kerkuil en als hoornaarsnest, bleef onbezet.

Waterland en Meervliet

Op Meervliet (onderdeel van Waterland) en Waterland zijn 53 nestkasten beschikbaar voor mezen en een kast voor Holenduiven, die in 2022 bezet is geweest door een eekhoorn. In 2023 was er weer een nestelpoging van Holenduiven, die niet verder zijn gekomen dan nestbouw. Eén nestkast werd bezet door een bosmuis. Het bezettingspercentage was 75% en werd voor 50% gevormd door Koolmezen en 19,3% door Pimpelmezen. Bij drie kasten bleef het broedsel onbekend. Er

was boomarterpredatie op twee broedsels van Koolmezen en ook werden twee dode Koolmezen op het nest aangetroffen. Opmerkelijk was een vrouwtje Koolmees die in mei 2019 geringd werd en vervolgens als slaper in 2021 en 2022 en als broedvogel in 2022 en 2023 werd gecontroleerd.

Slapers

Evenals voorgaande jaren werden de nestkasten in de winter gecontroleerd op slapers. Op 19 en 20 maart werden 42 van de 50 kasten in Velserbeek gecontroleerd op slapers. Gedurende deze ronden werden 20 kasten bezet aangetroffen (16 Koolmezen en 4 Pimpelmezen). Het bezettingspercentage was 47,6%. Een vrouwtje Koolmees en een vrouwtje Pimpelmees bleken geringd. De Pimpelmezen waren allemaal vrouw. De groep ongeringde Koolmezen bestond uit 9 vrouwen en 6 mannen.

Op 11 en 19 december 2023 werden twee controleronden gelopen op Hoogergeest en Camping Hoogergeest en een deel van de kasten op Velserbeek. In totaal werden 66 nestkasten gecontroleerd. Op de camping bleken vijf van de tien kasten bezet (50%), van de 22 kasten op Hoogergeest waren er 19 bezet (86%). Bij Velserbeek werden er van de 49 kasten 34 nagelopen. Zeven waren leeg, één kast lag op de grond en 26 waren bezet (79%). Gezien deze bezettingspercentages blijken nestkasten een gewilde overnachtingsmogelijkheid te bieden.

Op Hoogergeest werden van beide geslachten 16 vogels aangetroffen (allemaal Koolmees). De 14 nog ongeringde vogels werden geringd. In Velserbeek lagen de verhoudingen anders. De vrouw/man verhouding was hier 10/14 voor de Koolmees. Er werden twee overnachtende Pimpelmezen aangetroffen, allebei van het mannelijk geslacht. Van de Koolmezen droegen vier al een ring. De overige mezen werden geringd. Het gro-

ERIK met een, door hem geringde, Koolmees.

Foto: Fred Hopman

te verschil tussen het aantal geringde vogels in de gebieden kan deels verklaard worden door het feit dat in het broedseizoen niet alle kasten nagelopen konden worden, maar andere factoren zoals influx vanuit naburige omgeving kan niet uitgesloten worden. Er waren geen spectaculaire terugmeldingen; alle vogels waren lokaal en redelijk plaats trouw.

Dankwoord

Veel dank voor de prettige samenwerking:

Karin van den Bos van de Buitenplaats Waterland en Meervliet.

Medewerkers van Groenvoorziening Velsen en de kinderboerderij Velserbeek:

Marco Demoiitié, Nico Nanne, Niels en de overige medewerkers.

Medewerkers Natuurmonumenten:

Piet Admiraal, Marcel Haas, Hans Wondergem, Hans Voskamp en Kees de Man.

Ringers:

Fred Cottaar en Erik Maassen.